

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Shod v Kanalu.

Katoliško delavsko društvo je sklicalo shod v Kanal, dne 10. t. m. G. župan M. Zega je blagovoljno prepustil v ta namen občinsko sobano, za kar mu izrekamo iskreno zahvalo. — Predsednik dr. Jos. Pavlica je pozdravil polnoštivalno občinstvo rekoč, da društvo ne pričada nobeni stranki, ki se zdaj v Gorici prepirate, da pa ima previco svoje namene in načrte povsod širiti in zagovarjati. Zavrnil je zahtevo kranjskih liberalcev, da naj duhovniki ostanejo v sakristiji. Kaj in kje imajo duhovniki delati v okvirju postav, odločajo jim papež in škofo, in sicer nikdo. Papež in škofo pa spodbujajo duhovnike, da naj gredo med ljudstvo zagovarjat sv. krščanska načela. Duhovniki ljubimo svoj narod, in zato hočemo med njim biti in delati. Te pravice si ne damo jemati od nikogar. — „Soča“ je pisala, da bomo otroke vezali (veselost) toda, — brez zamere, — toliko smo se pač tudi mi naučili, da zmoremo en pošten govor, če se upajo velenčeni uredniki „Soče“ vsaki teden dvakrat toliko brezmejne modrosti pošiljati v svet.

Na to je govornik razložil krščanska načela, njih važnost za časno in večno srečo narodov. — Dokazoval je, da je treba ta načela dandanes povsod *krepko podvajati*, vendar brez osebnega sovraštva ali zaničevanja.

Kakor se zdi, snajejo tudi pri nas na Goriškem odločno liberalno stranko.

Svobodno jim! Ali žalostno je le to, da hočejo radi politične veljavje zanesti sovraštvo in prepričati tudi med take ljudi, ki nimajo načel liberalnih. Bati se je, da bodo nahajskali učitelje proti duhovnikom trgovcem in krščarjem proti drugim stanovom!

Govornik je prosil ob sklepu slovenske rodoljube, zlasti duhovnike in učitelje, naj osebne prepire poravnajo in pozabijo, ker njih preprič bi bil na veliko škodo ubožnemu ljudstvu, katero v svoji nesreči pričakuje ravno od duhovščine in učiteljstva nauka in organizacije.

Drugi je govoril g. A. Carli, pravnik IV. leta, o zadružni organizaciji delavskih stanov. Opisal je na kratko posledice kapitalizma in liberalizma. Toda liberalizem sam je stvaril zadružno postavo, katera daje ljudstvu sredstva za samopomoč. Vlada podpira zadružno organizacijo z dnevnimi podporami in posojili, tudi tako, da posilja zadružam posebne učitelje. — Za nas ubožne Slovence pa je zadružna organizacija še po-

sebno potrebna in ljudstvo se je povsod z veseljem oklepa.

Predsednik vpraša, ali želi keto besede.

Oglasil se g. A. Gabrijelčič, trgovec s „Primorcem“ v roci in vprava predsednika: Kdo so pravi trgovci in kdo ne? Predsednik mu odgovarja, da naj bi o tem rajše vprašal tistega, kateri je pred leti vše pisal v *pravih* in *nepravih* trgovcev. Toda rad mu to pojasni. Pravi trgovci imajo tri lastnosti: 1. zadostno znanje o blagu in knjigovodstvu; 2. zadostni kapital, da niso zgolj zadolženi prekupci drugih trgovcev; 3. poštenje, da ljudi ne izkorističajo, ampak iščejo pošten zaslужek, za svoje delo.

Gabrijelčič: Dobro, recimo, da zdaj nimamo še takih trgovcev, ali zato ni treba ustanavljati zadrg, ampak trgovske šole, da dobimo dovelj *pravih* slov. trgovcev. Tako tudi ni bilo treba „Krojaške zadruge“ v Gorici. Predsednik: Z veseljem bomo pozdravili trgovske šole in sploh napredek trgovstva, ali šola še ni porok, da bodo trgovci imeli dovelj denarja, in tudi ni še porok poštenja. Imamo prav učene trgovce, ki pa znajo presneto dobro izkorističati ljudstvo (Živahnodobravanje). Sicer pa imamo mi Slovenci za srednje izolane ljudi vse polno služeb v uradih, kjer so zdaj skoraj sami tuje.

Gabrijelčič: Vi torej nočete organizacije trgovskega stanu? Predsednik: Ravno nasprotno; mi smo izrekli, da z veseljem pozdravljamo tako organizacijo, ali organizacija ta nima pravice braniti drugim stanovom, da se organizujejo. N. pr.: veseli nas, da uspevajo trgovci v vihom v Goricu, ali nikakor ne bi mogli braniti kmetom, da naj ne ustanavljajo viničarskih zadrg ali zadružnih kletij. Ali naj radi 2–3 osebtrpi celo dežela? Kaj takega smejo gospodje politiki danes našemu ljudstvu reči v obraz zato, ker je premalo izobraženo in si ne žira pomagati.

Ali ljudje ne bodo vedno tako malomuni, ko zdaj in tedaj bodo sami naredili konec političnemu trgovstvu gg. politikov (Živahnodobravanje).

Oglasil se je in spregovoril g. župan po pritiki tako-le:

1. *Pri nas ni liberalizmu in ni liberalcev.* Vsak slovenski rodoljub je prepričan, da krščanska načela so edino prava načela. Imenujejo nas liberalce, če se včasih zamerimo duhovnikom: v posvetnih rečeh L. 1891 so nas imenovali liberalce, ker smo glasovali za duhovnika dr. Gregorčiča, dočim so tiste, ki so glasovali proti njemu, imenovali klerikal-

ce, a zdaj — imenujejo liberalce tiste, ki so proti dr. Gregorčiču in klerikalce tiste, ki so zanj! (Veselost). Liberalizem torej ni naš, to je nemška rastlina.

2. Liberalizem pa ni le slabo prisnjen, ampak tudi marsikaj dobrega, n. pr. ravno zadružno postavo.

3. O kapitalizmu dandanes veliko govorijo, ali *pri nas ga ni*. Pojdite po vsi „Soči“ dolini, ne najdete kapitalistov. Režezi smo zadolženi, ne kapitalisti!

Odgovoril je g. predsednik: V svojem govoru sem dobro ločil *načelne* prepire od *osebnih*. Tonkli in Gregorčič sta oba moža krščanskih načel, menim pa, da je bilo za duhovščino častno, če je v politiki rajše dala glas svetnemu gospodu, ko duhovniku (Župan: To je res), ko je bila prepričana, da sta oba dobrih načel. Povedal sem znamenje, po katerem spoznamo prav liberalizem, namreč *protikrščanska načela*. Kdo nima več krščanskega prepričanja, je liberalec in brezverec, a *križ tega greha je tudi, kdor liberalcem pomaga*, če tudi vsak dan k obhajilu hodi. A ravno to je bilo L. 1891, t. j. goriška narodna politika je ves čas z liberalci koketovala. „Soča“ je bila in je z „Narodom“, ako izvzamemo osebne prepire. Zato torej, rekli bi, je liberalna, ker je z liberalci držala, če prav je duhovnika priporočala proti svetnemu gospodu.

Toda g. župan je menil, da sploh na Slovenskem ni liberalizma, ker je ta tuja nemška rastlina (Klic: Le na Goriškem). Menim, da sem prav razumel, ali oporekati moram očitočno. Liberalizem je nemški, pravijo, saj tudi odgoja slovenskih izobražencev je nemška od L. ginn. do razreda zadnjega na vsečilišču. Ali je torej sploh mogoče, da bi se duh nevere ne oprijel slovenskih mladeničev? V resnici naši izobraženci tega na tajjo in nekateri celo britko tožijo, da je tako. Imamo pa tudi veliko takih, ki hočejo nemški liberalizem celemu narodu vsebiti, zlasti velja to o *kranjskih liberalcih*. Kar zlaj vze 2–3 leta piše „Slov. Narod“, je naravnost sovraštvo do katoliške cerkve in do krščanskih načel. „Narod“ naravnost hvali paganstvo in smesi krščanske ustavove. „Zvon“ je včasih glasilo socialistnih demokratov. Če to ni prava nevera, potem ne vem več, kaj bi bila nevera. — Ravno tako je nekrščansko ostudno psonanje in grdenje duhovščine, katera je — pri vseh pogreških — poglaviti steber vere in edina prava duhovščina Kristusova na Slovenskem. Druge zdaj ni.

Ko je bil še kardinal Missia na Krajuškem, so se liberalci izgovarjali, da so proti njemu, ker ni naroten; a zdaj imajo za škofa gorečega Slovence in tju-

domilega pastirja Ant. Bonav. Jegliča, ljubljence Strossmayerjevega, kateri bi dal srce iz prsi za slov. liberalce, ako bi jih mogel spreobrniti. Poskusil je vse mogoče, ali ni šlo. Še nikoli nobenega škofa niso tako grdo in hudočno napadali, ko ravno navdušenega Slovenca — Jegliča. Če bi ne bili gospodje bolj liberalni ko narodni, če bi jim bilo res le za narodnost, bi bili segli škofu v roko, ki jim jo je ponujal — proseč. — Zdaj pa je hinavščina razkrita in gospodje, ki so poprej svoj liberalizem tajili, se zdaj bahajo, da so liberalci. Njih duh veje zdaj posebno močno tudi čez Goriško, dočim se ga Stajerci in Korošci še branijo v politiki. Bog daj, da bi se gospodje še premisili predno ustanovijo v Gorici liberalno stranko in s tem zasejajo preprič za vselej! — Menim, da vže listi sami („Narod“, „Zvon“, „Uč. Toyariš“, „Rodeljub“) sirijo dovelj liberalizma pri nas, ni treba še v Gorici posebnih glasil in društev. (Odobravanje.) Na vsak način pa je dolžnost duhovnikov povdarjati krščanska načela proti liberalizmu tudi v politiki, ker ne smemo biti drugačni v cerkvi, ko zunaj cerkve. To bomo tudi delali brez sovraštva sicer ali tudi brez strahu.

2. Da so liberalci storili tudi kaj dobrega, je gotovo res, saj so ljudje, ne hudiči. Tudi zadružna postava je dobra, ali liberalci so jo pustili te na papirju, — kakor narodno ravnepravost; — še le krščanski socijaleci in socialisti demokratje so jo začeli izvrševati, kar pa liberalci ni všeč.

3. G. župan je meanil, da pri nas ni kapitalizma, ker smo Slovenci režezi. To pač pomeni le, da Slovenci nismo denarni in da nimamo velikega kapitala, ali iz tega ne sledi, da pri nas ni socialističnega vprašanja in da ni kapitalizma. Kapital je res v tujih rokah ali žui in odira pa le nas ubožne Slovence. Če torej nemškemu ljudstvu pije kri nemški kapital, smo mi še na slabjem: ker slovenskemu ljudstvu pije kri neaški in laški kapital. Zato je pijavka kapitalizem na Slovenskem, in sicer najhujša pijavka.

Ali nikdo ne bo tajil, da so tudi med Slovenci oderuhi, ki po malem veliko zaslužka vtržejo trpinom. Tako je pred leti pisal kolovodja liberalne stranke, dr. Iv. Tavčar, v bukvah družbe sv. Mohorja, da so na Notranjskem strašni oderuhi. Kako je ravno na Kanalskem, ne vem.

Bila bi pa sploh klaverja rešitev socialističnega vprašanja, ako bi le namesto nemških in laških kapitalistov stopili Slovenski.

Božič.

Oznanujemo ti, verno slovensko ljudstvo, veliko veselje: Rojstvo našega Gospoda Jezusa Kristusa.

V borni štalici betlehemske se nam je rodilo nebeško dete. V jaslicah je ležal ob rojstvu Božji sin. O velika in čudovita skrivnost, da so živali gledale Gospoda, ko se je rodil! Ozke pente se oklepale in stiskale Božje roke in noge.

Tako je bil Zvezličar sveta rojen v največji ponužnosti in v največjem ubožtvu. To ubožtvu pa je vsem ljudem, vsem narodom prineslo nezmerno bogastvo in srečo, Božji blagoslov, veselje in mir. Po njem smo v vsem obogateli. To dete je cel svet pozilo, pokrepčalo in preobrazilo. Ž njim se je začelo med narodi novo upanje, novo navdušenje, novo življenje, nova omika! V revni betlehemske štalici se je rodilo krščanstvo, katero je s se svojimi nauki in uzozi osrečilo vse ljudi. Temu detetu se klanja Evropa, Azija, Afrika, Avstralija, Amerika in vsi otoki, kjer koli prebivajo Evini otroci. Njemu se moramo zahvaliti, da smo ustali iz paganske teme: zmote in greha - v novo nadnaravno življenje, ki nas dela časno in večno srečne.

Po pravici se tedaj veseli Božičnega praznika vesoljno človeštvo. Ta dan

praznuje vesoljno človeštvo svoj družinski praznik. Kakor se v vsaki posamezni družini vesele novorojenega otroka, tako se mora vesoljno človeštvo veseliti rojstva Božjega deteta, ki je vsem ljudem v zveličanje. Veselimo se tedaj in pijmo v svetem veselju na zdravje temu detetu, naj bi rastlo, naj bi se njegov blagoslov in mir razlival po naših srečih, naj bi njegov nauk se razširjal in utrjeval vedno bolj, naj bi krščanska omika in olika prevzela vse ljudi ter povsod izpodrinila brezversko in liberalno zlo.

L I S T E K

„Veliko moških, malo mož naš vek rod.“

S. Gregorčič.

(Nadaljevanje.)

III. Preostaja nam še tretja zmožnost človeške duše: volja. Značajna dejanja izvirati morajo iz prepričanja, iz vesti. Kjer se namreč ne ujema zunajnost z notranjostjo, tam prebiva hinavščina, ne značajnost. Kako napačno torej nazivlje svet značajne one, ki delujejo le po občinem mnenju, po javni vesti, dasi

ye, da je njihovo zasebno življenje omdeževano. Neverjetno, koliko „slava“ klicev je donelo na ist takim možem! Svetišče značajnosti, kjer manjka vsaka podlaga zanj: — vzgojena volja. A kjer se zanemarja vzgoja vesti, tam je vže sama ob sebi zanemarjena volja!

2.) (Značajna delovanja). A ne le vestna, ampak tudi *odločna* morajo biti značajna delovanja. Odločnost je znak izvestnosti prepričanja. Kdo deluje po pravilih, načelih in po vesti, bo delal vedno tudi odločno.

Toda odločnost opažamo brez dvojbe tudi na našem veku. Torej je značajen! A žal, da ni vsaka odločnost vže znak pravne značajnosti. Sicer bi bili najbolj značajni ljudje, ki predzrno in odločno kradejo in morijo ljudi. Vzor — značajni bi bili n. pr. anarhisti, ki se celo bahajo s svojimi zločini. — Ni vže zlato, kar se sveti!

Našemu veku se tudi ne more odrekati odločnosti, a také, ki nam ni kar nič v čast.

Kako odločno je prikrojil državne postave svojemu duši, kako odločno je razširjal in razširja podmene brezverske vede, kako odločno zavrača mirno solevanje s cerkvijo, s krščanskim naziranjem!

Njegova značajnost moža je sicer tudi upogljiča, a upogiba se le pravim načelom, s tem obsoja vsako stepo odrevnost in breznačelno samovoljnosc.

Toda smela je trditve, da naš vek ne dela iz načelnih nagibov. Dela iz trdnih načel, zato tudi vtrajno in značajno!

Vztrajno pač, a značajno ne vedno!

Pa še o vztrajnosti dvomim. Skoro ni

Uredništvo in upravljenje
im je v Gorici, *Nunska ulica* št. 10. — Nefrančkovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vracajo. Upravljenje sprejema oglase in naznane po pogodbah.

G. župan je rekel, da je pričakoval od nas rajše podrobnega nauka, kako pomagati sodjarskem društvu, posojilnici in mlekarnici v Kanalu. Toda naš namen ni bil o podrobnostih govoriti vče prvikrat. Prišli smo se le pokazat, kdo smo, da ne boste mislili, da smo take zveri in hudo, kakor nas slikajo. Ako smo to dosegli, smo zadovoljni. Kakor ste videli, bi se mi v glavnih rečeh celo vjemali. (Klici: O da! Odobravanje.)

Na to je govoril g. veleposestnik Gorjup in izrazil željo, da bi ali dejela, ali država ustanovili zavarovalnico in da bi zavarovalnino pobirali z davki vred (Odobravanje). Kar se tiče kmetijskih zadrug, misli, da bi kmetom prav prišle. —

Predsednik pravi, da ima take predloge le poхvaliti. —

Ob sklepu sta govorila še g. dr. A. Pavlica in župan M. Zega o goriški politiki in prepisu ter sta utemeljila ne slednjo resolucijo: *Shod obsoja goriški politični prepis, pozivlje obe stranki, da naj se v krščanski prizanesljivosti in na podlagi krščanskih načel, katerih se tesno oklepajo volilci, v prid cele goriške dežele kmalu poravnate.*

Ker ni želel nihče več besede, je predsednik sklenil zborovanje s krščanskim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus! — Zborovalci so šli veselo in spodobno na dom, nekaterim je uhajalo: Živio Tuma. — Gospodje iz Gorice so se še nekoliko časa razgovarjali z duhovniki in učitelji v gostoljubni hiši g. župana. Naš sklep bodi: Bog živi naše dobro ljudstvo!

Politični pregled

Državni zbor. Leto se že bliža koncu, a v državnem zboru se ni še sprejel niti en predlog vlade. Vlada sili svoje nujne potrebe na dnevnih redih, a dosedaj brez vspeha. Treba bi bilo najprej pomiriti vsele protežiranju Nemcev tolkanj razburjene duhove. Ker so bila pogajanja med Nemci in Čehi brez vspeha, je zdaj dolžnost vlade, da storiti potrebne korake za spravo raznih narodov države. A seme še kaj upati od sedanja vlade? Gotovo ničesar več! Saj se naša tako zvana nevtralna vlada prizadeva, da bi razrušila desnicu in s pomočjo levice si napravila novo, sebi prijazno večino v državnem zboru! Prerano bi bilo danes že soditi o končnem vspehu vlade. Res je, da se ne bo pridružila desnica Čehom v obstrukciji, a s tem ni še desnica zavrgla svojega programma. Če tudi Poljski klub glasuje za rešitvijo državnih predlogov, ni še gotovo, da dobri vlada večino. Ministrski predsednik grof Clary govoril zdaj nekaj o jezikovnih zakonih, katere je izdelal za celo Avstrijo. Trdi o njih, da bodo zadovoljili Nemce in tudi Čeha, samo škoda da se ne upa z njimi na dan. — Govorilo se je državnemu zboru o povišanju plač državnih služabnikov, o potrebi, da prevzame država nadzorstvo zavarovalnic in o slabem stanju velike obrti v Avstriji, posebno, o Cvikavskem štrajku. Štajerski poslanec, vitez pl. Berks, je dokazal se številkami, kako se preizrajo v Avstriji interpelacije. OI 587 interpelacij je rešila vlada samo 11. Pra-

mogoče si misliti načelne stalnosti, ako se daja beseda le javnemu mnenju, ki obrača plaš po vetrju. Po vrhu tega se spodbija načela dan za dan v novi modroslnovni sestavi. Sedaj je merodajan Schoppenhauer sedaj Kant pa zopet Hegel, in zopet Herbart! Živa podoba nestalnosti so nam časopisi.

Pa tudi, če jim priznamo načelno stalnost in vztrajnost, odrekati jim moramo vse jedno značajnosti. Le odsev, le smer značajnosti imajo. Kaj velja le blišč zlata in srebra brez zlata in srebra?

Kdor ne vztraja pri resnicu, se podi za lažjo. Moške svoje moći uporablja za stvar, ki ni možna vredna! —

„Pač mnogo moških, malo mož naš vek rod!“ Jednostranska napačna vzgoja razuma in sica vpliva napačno na vcljo. Radi tega ni lepega sorazmerja mej posameznimi deli celote.

Da se pa celota lepo vzdržuje, je potrebna drugič skupna vez.

Katera pa bodi vez, ki podaje značaj jedinstva, in mu tako utisne še le pečat prave popolnosti? Vsa dejanja, notranja in zunanjadruži v celoto smoter. Smoter, vodi delovanje v nameneno smer, smoter jih podjavlja svoji oblasti in jim daje tako ali enako lice.

Smoter, dasi je zadnji v zavrsku dejanja, je prvi v vsakem dejanju in brez kakega smotra človek niti delovati ne

vosodno ministerstvo pa ni ršilo niti ene. Poslanec Krek je govoril o zatiranju Slovencev v Avstriji in stavil pravico zahtev, da vlada ustanovi slovensko univerzo v Ljubljani, posebno, ker preizrajo Slovence na nemških univerzah.

Nagodba z Ogersko. Najnujnejši vladni predlog je nagodba z Ogersko. Ogerski ministerski predsednik Szell prihaja vsako nedeljo na Dunaj in sili, da bi se potrdila nagodba še pred novim letom. Ceser ga sprejema, sprejema ga naš ministerski predsednik Clary, a delo ne gre naprej. Szell hoče, da se sprejme nagodba parlamentarno, ali s pomočjo § 14. Clary se je že opetovano izrazil, da ne bo rabil § 14. Mažari imajo gotovo zato tako silo, ker bodo imeli pri nagodbi 4 milijone gold. dobička, kakor trdi v nagodenem odseku glavnega protovornika Fořta. Zagovornik nagodbe Menger pa povzdigne nagodbo v nebesa. Zdaj je bil voljen Menger poročevalcem in je imel lepo priložnost dokazati resničnost svoje trditve.

Kvota in proračun. Manj skrbi vlado potrditev kvote, katero lahko potrdi krona za Avstrijo in Ogersko. Kar se tiče državnega proračuna, je sicer vlada obupala, da se sprejme za celo leto; a upanje je, da se sprejme provizorično proračun, in sicer za dva meseca.

Po sklepu tega poročila nam je došla vest, da je ministerski predsednik Clary odstopil.

Izseljevanje je v Avstriji nenačrno veliko. Iz Nemčije, katera šteje 10 milijonov več prebivalcev od Avstrije in je manjša v površju, se je izselilo l. 1898 do 17,000 oseb. V istem času je zapustilo Avstrijo 50.000 ljudi. Te številke kažejo, da Avstrija skrbi premalo za gmotno blagostanje svojih prebivalcev.

Nemčija. Zunanji minister Bülow je govoril o potrebi pomnožitve nemške mornarice, ker Nemčija hoče biti tudi v prihodnjem stoletju med prvimi državami celega sveta. Njegovemu predlogu se upirajo najboljši socijalni stranke v zbornici.

Italija. V Milani so zmagali pri volitvah socijalni demokratje. — Italijanska vlada išče svojim lačnim otrokom novo domovino v južni Ameriki. Hoče si pridobiti prijateljstvo Argentine, s katero je sklenila pogodbo, po kateri bo zanapravje kupovala vojaške konje v Argentini. Argentinski general Roča je sprejel z veseljem ponudbo italijanske vlade. Obljubil ni, da bo skrbel za lačne Italjane, pač pa je daroval Italjanom 200 konjev.

Anglija. Nasledki krivične vojske proti Burom se čutijo že zdaj v Angliji. Provzročil je to vojsko angleški kapitalist Chamberlain. Njegova družina ima v rokah skoraj polovico vseh akcij zlatih radkopov v Transvaalu. Njegov brat Arthur ima največjo angleško tvornico za puške in streljivo. Svoje izdelke je prodajal ne samo Angleži, ampak tudi Burom, kateri zdaj streljajo iz angleških pušk na Angleže. Angleški vojaki pa nosijo za par nenasiljivih milijonarjev svojo kožo na prodaj. Čast Angležev zahteva zmago, a dosedaj je sledil poraz za porazom. Treba je vsaj 100.000 izvezbanih vojakov za vspešno nadaljevanje vojske. Angleška vlada je sklenila poslati 10.000 rezervistov v Afriko. A kak-

more. Zato pa tudi ne zadostuje vsaka smotrenost pravemu značaju; prave smotrenosti je treba.

Najbolj prav in najnaravnnejše dela, kdor podreja svoje delovanje smotru, od katerega naravno in nujno odvisi. Gotovo, človek ima lahko več različnih smotrov; a vsi smotri se morajo podrediti zadnjemu in glavnemu, saj od zadnjega smotra je odvisno vse. Ko bi človek dosegel vse druge smotre, a le zadnjega in glavnega ne, je zastonj živel. Brez zadnjega smotra, so vsi drugi ničevni!

In človek, ki se trudi za ničevnost, zanemarja pa dragocenost — budi značaj?...

Ne iščimo celih mož, kjer ni zadnjega smotra, kjer ni želite služiti Bogu, da, kjer se Bog zanemarja, zanica! A le glavnemu namenu svojega živja podreja značajen mož razum, srce in voljo, sploh sebe in vse svoje delovanje.

Tak mož je res poln prave modrosti, blagih čustev, iz katerih izhaja vestno, odločno, vztrajno: z eno besedo, značajno delovanje.

A kako podreja naš vek svoje delovanje pravi smotrenosti, ni treba vprašati. Javnost je odtegnil Bogu, za sasebnost se ne briga!

Pač prav pojš pesnik:

„Veliko moških, malo mož naš vek rod!“

šno korist bo imela Anglija od te nove žrtve? Buri, kateri so potolkli dosedaj 70.000 izvezbanih vojakov, bodo postrelili tudi angleške krompirjeve. Na Irskem čakajo že težko trenutek, ko odrijejo še angleški rezervisti; potem pa hajdi po glavah svojih brezravnih gospodarjev! Anglija stoji pred veliko krizo: cvet angleškega ljudstva pozira vojska. Delavci in uradniki so zapustili svoje delo in gredò v Afriko, od koder se jih morda le malo povrne. Trgovinsko brodovje dela le za vojsko. Vojno ministarstvo sega kar z lopato v državno blagajno. Če tudi zmaga Anglija si bo le težko in počasi spomogla. Če pa zmaga jajo tudi konečno Buri, pride za Anglijo na politični propad tudi gmotni, in slava Anglije — je bila!!

Vojnska v južni Afriki. 18 dni je stal general Methuen pred mestom Kimberley in iskal priložnosti, da vdari skozi čete Burov in se združi z angleško posadko v trdnjavi. Njegov načrt se je polnoma ponosrečil. Buri so ga premagali in moral je hiteti v svoj tabor. 25. novembra je se imel 10.000 mož, 11. decembra samo 6000. S temi ostanki svoje armade hoče Methuen nazaj k morju, a Buri so mu padli v hrbet in ga hočejo vjeti. — Pri mestu Stormberg je stal general Gatacre z drugo angleško armado. Hotel je Bure napasti po noči, a padel je v jamo, katero je kopal drugim. Izmed 5000 Angležev se jih vrnilo iz bitve le 3400. Vse druge so Buri vlovali ali pobili. — Tretja angleška armada, katera je stala pri reki Tugela v Natalu pod veljcem generala Bullera in je štela 20000 mož, je napadla Bure, katerih je bilo 12000. V tej krvavi bitki so zmagali zopet Buri in sicer sijajno. Angleži so morali bežati pred njimi 14 kilometrov, izgubili so 11 topov, vse konje, 66 častnikov in 1100 mož. Vsled tega poraza je padel Buller, nadvojvoda vseh angleških armad, v nemilost pri vladi, katera mu je imenovala naslednika Kitschenerja. — Buri se bojujejo hrabro, ker vedo, da se gre za obstanek in da ne smejo pričakovati milosti od Angležev, kateri pobivajo tudi jetnike in ranjence.

DOPISI.

Iz Trsta. Lansko leto so tudi vas Goričane osrečevali se svojimi obiski znani demokratični kolovodje kakor je Gerin. Bral sem, kako so jih goriški in korminski Lahi častili. Ali so se jim smeiali za hrbitom ti tržaški sleparji!

Taki ljudje se pač drugače ne morejo imenovati nego sleparji, kakor je pokazalo pred kratkim naše porotno sodišče. Demokratični voditelj Camber, (ki je lansko leto razbijal po Gorici ko nor), je odčital javno v listih drugemu dem. voditelju Gerinu, da je požeruh, lehkoživec in slepar. Gerin je tozil. Pri obravnavi pa so Camber in priče jasno dokazali, da je Gerin res v pravem pomenu ropal potom okrožnic in izvabljal denar iz ubogih delavcev, da je grd pijanec, ki hoče le dobro živeti pa nič delati, ki do polne redno do 11. ure spi itd. Dokazalo se je, da je nekoč ta demokratični voditelj dobil denarno pismo na društvo za 50 gl., katere je lepo vtaknil v žep.

Porotniki so Camberja oprostili ter tako priznali, da je Gerin požeruh, lehkoživec in slepar.

Ako bi še kdaj prišel ta človek oznanjeval nauke miru v Gorico, pripomorem našim delavcem.

Slišim, da se vaše „slovensko katoliško delavsko društvo“ dobro razvija. Le tako naprej! To je zelo potrebno, ker je dandanes brez števila Gerinov, kateri uboge delavce hujskajo proti sv. krščanski veri, ki pa sami niso drugega, nego požeruh, lehkoživci in sleparji.

— a

Z dežele. 16 decembra. („Soča“ in učiteljstvo.) „Soča“ se trudi zadnji čas, da bi zopet pridobil na svojo stran naše učiteljstvo. Dr. Tuma je priobčil nedavno v „Soči“ dolg članek, v katerem hoče dokazati, da je on, bil in je se vedno učiteljstvu naklonjen. Gospod Andrej Gabršček pa se hvali v zadnjih „Sočah“, kako na vseh shodih dela in govoru v prid učiteljstva, in kako velik prijatelj mu je. Da je lansko leto in prve mesece tega leta učitelje napadal, pravi, da je bil siljen po voditeljih naše oficijalne politike. Sedaj pa da je prost vseh okov, ki so ga lani sili, da je tako sovražno nastopal proti učiteljstvu.

No, dasi „Soča“ skuša pridobiti zaveznikov v boju, kdo bi ji zameril? A, da se zaletava pri tem v naš list, tega ne moremo molče prezreti. Kajti, da njene besede v št. 98: „Boj nekaterih učiteljev proti „Soči“ danes, od aprila sem,

— je nesmisel in očitno voda na mlin več nim neprijateljem učiteljskega stanu“, merijo na naš list, potrjuje „Soča“ sama, ko pravi v istem članku: „Nasproti temu pa je gotovo kakor amen v očenaš, da učiteljstvo ne sme pričakovati resničnih simpatij od strani „Prim. List““. Torej naš list in vse one, ki za njim stope, smatra „Soča“ kot „večne neprijatelje“ učiteljskega stanu, kot „najčrnejše nazadnjake“, ki vihtijo „gorjačo nad učitelji“. Za vse te trditve in napade je pa „Soča“ ostala dolžna dokaza. Vemo pa, kaj nam g. Gabršček na to odgovori: „Soča“ s temi besedami ne misli duhovništva v obči ampak le „klerikalizem“. Poživljali smo jo že, naj vendar enkrat pove, kaj umeva pod besedo „klerikalizem“. A ni dala odgovora. Mesto nje hočemo pa mi odgoriti. Pod besedo „klerikalizem“ umeva dandanašnji liberalci in svobodomenski naprednjaki: nadvlogo duhovskega stanu nad drugimi stanovi. Take nadvlove si pa duhovščina nikjer ne želi, ker ve, da je nesmiselna. Kar pa duhovščina želi in zahteva je to, da človeško družbo vodijo in vladajo krščanska načela v vseh zadevah, — torej tudi v šoli pri vzgoji mladine. Tega načela se držijo večinoma do sedaj tudi naši učitelji, ker v soglasju z duhovščino vzgajajo njim izročeno mladino na verski podlagi.

Da je pa duhovščina „večna neprijateljica“ učiteljskega stanu, in da učiteljstvo ne sme pričakovati resničnih simpatij od stranke „Prim. List“, je neutemeljeno. Mi vemo, da naši učitelji do sedaj večinoma živijo v najlepšem soglasju z duhovnikami gledě šolske vzgoje. Ako so tu ali tam kake navskrižnosti med njimi, imajo te druge vzroke, ki nimajo nič opraviti s šolo. Takih nesoglasij najdemo povsod in vseh stanovih.

Ako hočejo pa gg. učitelji poslušati sirenki glas „Soče“ in prestopiti v njen „liberalni“ in „protiklerikalni“ tabor, slobodno jim, mi radi tega ne odstopimo od našega programa niti za las.

Naš program je in ostane: zagovarjati krščansko načelo ter narodne in gospodarske koriste goriških Slovencev. Če so jim ljubše kranjske razmere nego naše, to je: če hočejo boj z duhovščino po vzoru svojih kranjskih „naprednih“ tovaršev, jim tega ne moremo zabraniti. Dovimo pa, da bi jim tak „šport“ pripomogel k večjemu ogledu pri ljudstvu.

S Tolminskega. Barka! Častitljivo je to orodje; celo leto počiva kje v kakem stogu in dela napoto. Pa zima prikima; takrat zadobi barka veljavno. Staro in mlado jo pozdravlja kot edino rešiteljico nadležnega snega.

Barka v Tolminu n. pr. je obhajala zadnji petek, 15. t. m. velik triumf. Dolgo je pozatljena ležala v Kranjčevem stogu, to jutro je pa sneg prisilil Tolmince da so se je spomaili. Vse je bilo po konci, ko so jo zapregli, da preorjejo sneg na volčansko in mostovsko stran.

Ena tolminska barka, — zamolčimo, katera, — je doživelja majhno zadrgo. Nad Volčami tam, kjer je

ria dell'Anima, kjer stanejo kardinali. V četrtek dne 14. t. m. je bil tajni in javni konzistorij. V javnem konzistoriju je pa papež Leon XIII dal kardinalski klobuk kardinalom *Nava*, ki je bil doslej nuncij v Madridu in dr. *Missii*, kateri je ta dan praznoval ravno petnajsto obletnico svojega vmešanja kot knezoškof ljubljanski. Kardinal dr. *Missii* je odločena cerkev sv. Štefana na hribu Coelija. Kardinali so bili namreč prvotno župniki rimskih cerkva. Odtod je prišlo, da dobi vsak kardinal razen 6 predmestnih škofov kardinalov svojo cerkev v Rimu.

Cerkev sv. Stefana je med najstarejšimi. Posvetil jo je papež Simplicij, ki je vladal od 468 do 483 po Kr. V tej cerkvi je predigal papež Gregor Veliki (590-604) in še dandanašnji je pri vhodu marmornast stol, s katerega je imel papež svoje homilije. To cerkev je v oskrbovanje izročil papež Gregor XIII (1572-1585) zavodu: Germanicum, kjer se je tudi kardinal dr. *Missia* šolal kot bogoslovec 6 let. V četrtek dne 21. t. m. bo imel vanjo kot kardinal slovesen vhod. V domovino se vrne v začetku novega leta!

P. n. gg. volilce iz skupine slovenskega veleposetstva vabi preč. g. predsednik "Sloga", dr. A. Gregorčič, v prostorje goriške Čitalnice na pogovor jutri 21. dec. t. l. ob 11. uri predpoldne, da se dogovorijo radi kandidata pri dopolnilni volitvi za deželni zbor, ki se bo vrnila dne 3. januvarja prihodnjega leta.

Slovenskih glasov je v tej skupini okoli 115, laških, na pol laških in nemških pa 91. Ako ne bodo Slovenci složni, bodo težko prodri. Gg. veleposetniki naj se tedaj odzovejo dr. Ant. Gregorčiča vabilu, nai se dogovorijo in vdaio stragi disciplini neoziraje se na domaći razkol, ker drugace zlezemo pod kruti lasko — liberalni jarem.

Dopolnilna volitev v drž. zbor za mesto odstopilšega posl. kmečkih občin grofa Alf. Coroninija seže vredne vrsila dne 29. januvarja 1900 v Gorici. Volitev volilnih mož v kmečkih občinah se ima vršiti o pravem času v njih samih in sicer se volijo volilni možje v sodnijskih okrajih: Gorica, Kanal, Ajdovščina, volilni kraj Tolmin; Bovec, volilni kraj Bovec; Sežana, Komen, volilni kraj Sežana. Volilni možje novega sodnijskega okraja v Kobariju vrše svojo volilno pravico tam, kjer so bili uvrščeni pred osnutjem novega sodnijskega okraja.

Imenovanja. Nadzornika glede na veronauk na ljudskih šolah v Gorici sta imenovana po ranjku monsignoru Marušiču prečastiti g. kapiteljski dekan A. Tomsig in stolni kanonik in župnik Fr. Šelej in sicer prvi za italijanske, drugi za slovenske šole.

— Čast. g. dr. Mihail Opeka, prefekt ljubljanskega Alojzijeviča, je imenovan pomožni učitelj na ljubljanski viši realki.

— M. Sverko, sodni diurnist v Podgralu je imenovan kancelist v Kobariju, Jos. Carli, kancelist v Tominnu je premeščen v Kobarij. — Jan. Lukan, sodni sluga v Bolcu je premeščen v Kobarij, v Bolcu pa pride Jan. Kovač. V Kobarij pride za sodnega sluga še Fr. Šavli, postajevodja v Starem gradu v Dalmaciji.

— Na državnih ljudskih šolah v Trstu je imenovan voditelj trd Nemec, Adolf Brunnlechner, ki ne zna ne laški ne, slovenski. Na tej šoli je poleg 195 nemških otrok 279 slovenskih in 519 italijanskih. Radovedni smo, kako bo ta gospod vodil slovensko in italijansko deco?

— Poštna asistent sta imenovana: poštni vežbenik Jos. Zentrich v Ljubljani za sv. Peter na Krasu, manipulant Adolf Lanzaček v Ljubljani za Opatijo. — Premesčen je poštni asistent Fr. Globočnik iz sv. Petra na Krasu v Trst.

— Dr. Jos. Strauss, pristav dež. sodišča v Trstu, Anton Vidoz, pristav okrajnega sodišča v Tržiču, in dr. Filip Morpurgo, odvetnik v Trstu, so imenovani sodni tajniki na dež. sodišču v Trstu.

Razpisani sti dve službi deželnih obhodnikov, ena z letnimi 500 gl., druga 450 gl. Prošnje treba poslati do 6. januvarja 1900 1. deželenu odboru s sledenimi dokazili: 1. o starosti, 2. o avstrijskem državljanstvu, 3. o družini, 4. o znanju deželnih jezikov, 5. o uravnenju obnašanju, 6. o dosedanjih službah. Imenovanje bo v začetku začasno.

Slovenska šola v Gorici. Načeno ministerstvo je pred kratkim zopet proglašilo Catinellijsko kosarno kot nesposobno za slovensko šolo v Gorici. Na podlagi tega odloka je deželni šolski svet naročil goriškemu županstvu, da mora v 8 tednih preskrbeti nove prostore za šolo. V staršinski seji v soboto, dne 16. t. m., je župan Venuti predlagal, da naj se ta zadeva izroči v prevdarek pravnemu in

šolskemu odseku, katera naj vse potrebno vreneta, da se ukaz deželnega šolskega sveta ne izpolni. Tako se zavlekajo vprašanje o slov. šoli v Gorici od leta do leta na račun Slovencev!

Solske sestre v Elizabetišču v Tomaju na Krasu izdelujejo proti majhni plači cerkvena oblačila in vsakovrstne lišpe za cerkev ter jih sprejemajo v pravo. Ker želimo, da bi se ta zelo važni zavod čvrsto razvijal, opozarjam na to č. duhovščino. Preč. g. častni kanonik Urban Golmajr, ustanovitelj t. ga zavoda, nam naznana, da šola prav dobro uspeva, in da bodo drugo leto imele šolske sestre tudi internat.

Razstava vseh dobitkov namenjenih za strečkanje v korist "Šolskega Doma" bo od 26. do 31. t. m. v Šolskem Domu. **"Beseda v prid Šolskemu Domu"** dne 10. t. m. se je izvrstno posrečila. Petje je bilo izborni! Čast strokovnjaku dirigentu gospodu Iv. Meren, čast vrlim gospodičnam pevkam in gospodom pevcem! Tudi igri ste se prav lepo izvedli. Igrali zaslužijo vso pohvalo.

Prejeli smo o tem obširen dopis, katerega pa radi pomanjkanja prostora danes ne moremo objaviti.

† **Sovodnjah** je umrl dne 9. t. m. obče spoštovanji mal posestnik in kovač Franc Rojec. Ni bil bogat, pa svojo družinico si je dobro ugojil in preskrbel. Njegov prvi sin je prečastiti nevmorno delavni g. Janez, kurat v Biljah. Drugi sin, katerega je namenil za hišo, je zdaj daleč proč od hiše pri vojakih na Dunaju. Njegov tretji sin je odličen dijak šestega gimnazijskoga razreda Gorici. Najmlajša hčerka pa se mu je poročila pred štirinajstimi dnevi z M. Pojavačkom v Miren. V hiši je ostala edina mati. Pogreba se je vdeležila nešteta množica ljudi iz Šovodenj, Mirna, Bilj, itd., ki so priheli skazati spoštovanemu možu zadnjo čast.

Prečastitemu g. kuratu, materi, oziroma mačehi in vsej družini izrekamo svoje iskreno sožalje. Dobrega očeta priporočamo v molitev!

† **Umrla** je dne 12. t. m. gospa Marija Zega roj. Segalla v Kanalu, soproga g. župana in upokojenega nadučitelja.

Dne 13. t. m. je umrla v Bolcu gospa Eliza vdova Ostan, roj. Wagentrutz N. v. m. p.

V postojnskem političnem okraju je obolela na ošpicah ogromna množica otrok. Umrlo jih je že veliko število.

V Vipavi se se prikazale kozice.

Na Homcu v Kobaridskem kotu je posekana smreka zmiečkala 8 letnega dečka.

Iz Bilj. Tukaj smo imeli tri nesreče v teku enega meseca. — 1. Dne 7. novembra v soboto, — ne v nedeljo, kačko so poročali nekateri časniki, — sekalo je topol Fr. Kuštrin. Ko so topol povleli z vrvjo, ni bil mož dovolj previden, da bi se bil vrnakul. Topol ga je ranil na temenu in mož je ostal koj mrtev. — 2. Matija Tomšič iz Rupe, 76 let star, obiskal je 20. nov. svojega sina v Buškovici, kjer je pokusil bajé malo preveč vina. Nazaj greče spremjal ga je sin do Bilj; ko ga je pa sin zapustil, padel je oče pri opekarni v jarek, kjer je bilo le za skledo vode ter se zadušil. Pijanost ali nesreča!? — 3. Deček je nesel 6. t. m. otroka v "ljudsko opekarno" ter ga pastil malo časa samega; — a otrok je v tem času zadel z nogami v oddihnik ter se tako opekel, da je za par dnij vrnml. — Stariši pazite na otroke!

Pravda g. urednika Gabrščeka proti g. učitelju P. Medveščeku je poravnana. Učiteljstvo in napredna Narodova stranka na kranjskem sta g. Gabrščeka pregovorila, da se je dne 9. t. m. umaknil. G. Gabršček upa, da je s tem činom pridobil vse slovensko učiteljstvo za svojo stranko. V zadnji "Soči" pravi, da je zavednemu slov. učiteljstvu pravo mesto le v "Sočini" stranki. Naše mnenje pa je, da ni slovenskemu učiteljstvu pravega mesta ne v "Narodovi" ne v "Sočini" stranki. Slovensko učiteljstvo si bo gotovo v ogromni večini znalo ohraniti čisti značaj svojega poklica, da se ne bo družilo se strankami, ki nikakor ne pospešujejo prave ljudske uzoje ampak jo podpirajo.

Gospoda M. Plesa, župana v Devinu je tržaško sodišče bilo obsodilo na 8 mesecev ječe. Najviše sodišče pa je to obsodbo razveljavilo, kakor je bilo pravilno, ter naročilo novo obravnavo. Dne 18. t. m. je bila nova obravnavava, pri kateri se je kazeno od 8 mesecev zmanjšala **na 14 dni.** Kaksna razliká! Vrli g. župan Ples je podal prošnjo za prememborkazni v denarno globo.

Socijalni demokratje so priredili dne 10. t. m. v Marzinjevi gostilni v Gorici zaupen shod. Govoril je njih pred-

sednik tiskar Candutti o *Giordano Bruno*, katerega tristoletnico hočejo drugo leto slovesno praznovati.

Kdo je bil *Giordano Bruno*? Giordano Bruno je bil dominikanec, ki je pa popolnoma od sv. vere odpadel. Slekel je meniško oblike, zatajil svoj duhovski stan ter slabo živel. Dolgo se je klatil po Francoskem, po Švici in po Nemškem. Slednjič se je povrnul v Italijo v Rim. Tam je razširjal krivo vero ter ljudi šuntal. Zato ga je pristojna oblast prijela. Ker jo ostal nepokoren so ga l. 1600 na gromadi zažgali.

In tega človeka hočejo zdaj socijalni demokratje proslavljati! Se dobrim menihom se pravi demokratie le posmehujejo, kaj pa še takim izvrškom. In vendar ga bodo proslavljali! Pri Marziniju so v nedeljo nabrali 37 kron med ubogimi zapeljanimi delavci, da pošljejo venec na njegov spomenik v Rim. Venec bo imel rudeč trak se zlatimi črkami: „*Ti ki so pamet izgubili svojemu sodružu mučeniku.* (Socijalnim demokratom je morda tudi Luccheni mučenik!) Sklenili so tudi, da bodo imeli v goriški mestni dvorani slovesen shod, na katerem bodo proslavljali svojega junaka. Ne vemo, ali bo magistrat dovolil. Ako bi se vresničilo, tedaj jim vtegne naše "slovensko katoliško delavsko društvo" napraviti ta dan lep „špas“!

Krščanski delavec.

Pozor, Martin Luter gre! Protestantski pridgar Anton Chráska, ki je po milosti liberalcev tudi v Ljubljani v slovenskem jeziku propovedoval, je postal iz Českega celo povodenj luteranskih knjižic med slovensko ljudstvo. Tako je dobila "Slovenska zvezda" v Št. Petru tri take brošurice. Prva ima naslov: *Preslavni evangelij Jezusa Kristusa*. V njej nobivajo potrebo dobiti del. *Dobra dela* — pravi — kakor romanje, molitev, rožni venec, samostansko življenje — so gnušoba pred Bogom, ker jih Bog ne samo ni zapovedal ampak je nekatere celo prepovedal (!) — Druga brošurica se glasi: *Pravoverni katoličan*, v kateri razpravlja v dyogovoru o potrebi branja sv. pisma. Zveličarjeve besede: *Učite se od mene tako tohmači: Učite se od mene, ne od ljudij!*

Torej tudi o Antonu Chráska se nam nižreba učiti. Besed Gospodovih: *Kdor vas posluša, mene posluša, ne pozna!* Tretja knjižica nosi napis: *Pot do zveličanja.* Razlagi izrek Gospodov: *Jaz sem pot, življenje in resuca*, ter izvaja iz tega, da je krovoversko zanašati se tudi na dobra dela.

Vedno povdarja: *Kdor koli veruje, bo zveličan.* A gluh je za svetopisemski rāk: *Vera brez del je mrtava.*

Najlepše je njegovo priporočilo ob koncu: „Upam, da se razglasí mej Slovencii čisti evangelij, kakor so ga označevali Kristus in njegovi apostoli, potem tudi *Ciril in Metod, Trubar (!) in Dalimat* (!) — Prod s temo!

Italijansko kat. časopisje v Gorici. „Eco del Litorale“ bo izhajal po novem letu v manjši obliki. „Eco del Popolo“ preneha. Zuovič pa bo začel izhajati tednik „Il Popolo“, kot glasilo gospodarske zeseze: *Federazione*, katero je ustavil za Furlanijo dr. Faidutti.

Corriere, ki je bil od začetka do konca dosleden v židovskem sovraštvu do sv. kat. Cerkve ne izhaja več od četrtega dne 14. t. m. Na njegovem grobu lebko vskliknemo: O Christ nimm ab den Hut, Denn hier ruhet ein Iud! Mesto njega izhaja od sobote dne 16. t. m. dnevnik „Il Friuli Orientale.“ Zdi se, da bo tudi ta prav orientalec!

V znanje. Prosimo vse gg. sotrudnike, da vsa pisma pošljajo naravnost uredništvu „Pr. L.“ v Gorici.

Somišljeneke našega lista vabi uredništvo vsaki četrtek v tednu od 11-12 ure k prijateljskim razgovorom v delavski sobi.

C. k. poštni in telegrafski urad na goriškem kolodvoru nam naznana: O božičnem času t. j. od 18 tega meseca do vstetega 24. grudna 1899 — vsprejematec. kr. poštni urad *Gorica-Kolodvor*, pisma, nakazuice, vloge, denarne in voznje pošiljatve od 8 ure zjutraj do 7 ure zvečer.

Olažava v poštnem prometu. Naredbeni list za pošte in brzovaje je objavil naredbo trgovskega ministerstva, s katero se olajšuje poštni promet za one pošiljatelje, ki odpošiljajo velike množice paketov. Ti smejo odsljeti: 1. sami tehtati pakete in zapisovati težo na paketih in poštih spremnicah, 2. pritiskati sami lepake, 3. v oddajne kujige, ki se jim izroče od poštih uradov sami zapisovati pošiljatve. Oni, ki imajo take velike pošiljatve, naj zahtevajo pri uradih natančnih navodil, kjer se jim bodo oznanili pogoji.

Kod se pride v Drežnico? Tako se prašujejo tisti, ki so namenjeni v to prijazno vas pod Kromi, ob kobarijskem mostu. Zvedeli so pač, da trebi v velike ceste čez most. — Ali bi res toliko stal, če bi postavili kol s table, na kateri bi se bralo, da prideš po levu poti v eni uri v Drežnico? Škodilo ne bi če bi pričekali še, kam da pelje druga pot. To bi se lahko zgodilo že do novega leta, da se nova drežniška pošta, ki takrat začne nositi, ne bode — izgubila.

Cirknje? Odškar ima Cerkvo telegraf, je dobilo še novo ime. Ker je iztuhano v Trstu pri c. kr. namestištu, bo najbrže za naprej uradno. Da trdimo resnico, izpriča lahko vsak, kdo je bral razglas volitve novega goriškega dež. poslanca.

Soška dolina napreduje, kakor je razvideti iz velikega poštnega prometa. G. poštni nadškrbničnik goriški je že moral staviti poštni direkcijski v Trstu predlog, da se vsakemu poštnemu vozlu po Soški dolini doda še drug voz samo za prevažanje blaga.

Na shodu v Kanalu dne 10. t. m. je g. župan M. Zega omenil potrebo, da bi se mlekarški zadrugam pomagalo.

O teh mlekarških zadrugah je lansko leto pisal „Gospodarski List“. Mlekarške zadruge sicer napredujejo pa le po času, ker nimajo pravega izvora. Da se doseže več razvoj teh zadrug treba je poiskati novih trgov, kamor bi se maslo in sir stalno izvažala. Da se pa to doseže svetujem, da si vse zdaj obstoječe mlekarške zadruge napravijo zvezo, ker le na ta način bodo mogle začistovati velikim trgom. Zveza mlekarških zadrug je zdaj pred vsem potrebna.

Moško učiteljišče se priseli baje iz Kopja v

slaba letina, kmet siromašen, nabira se za toliko dobrih namenov: zares slovensko ljudstvo ni bogve kako bogato, ali za narod, za dobro in sveto stvar ti je požrtvovalno kakor malo katero. Skrbite pa vsaj vi, če, gg. duhovni za "svoj" zavod; in če bi ne zadostoval vaš lep vzhled, pa priporočajte se živo besedo naš zavod v cerkvi in zunaj cerkve, in prepričani budit, da se bodo kmalu odzvali požrtvovalni darilci in da ne bude rubrika, "za Alojzijevišče" vedno tako prazna kakor danes!

Predsedništvo goriške okrajne bolniške blagajne sklicuje izvanreden občeni zbor danes 20. t. m. ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu je premembra pravil. Ta občeni zbor bi se prav lehko vršil na nedeljo ter ob primerni urki.

"Goriška ljudska posojilnica" je imela v mesecu novembru t. l. prometa za 141370.21 gld. Vlog je bilo vloženih za 22.04.23 gl.

"Trgovska obrtna zadruga" otvaja s 1. januarjem 1900 tretji odsek ki bo trajal do 31. dec. 1904.

G. dr. Henrik Tuma je odložil dne 11. t. m. predsedništvo v ravnateljstvu tega zavoda, ker je bolje, da ni eden predsednik dveh sorodnih denarnih zavodov. Ravnateljstvo je sprejelo njegov odstop z izrazom hvaležnosti za ustavitev in za dosedanje vodstvo.

Vabilo k rednemu občemu zboru "vinarskega in sadjarskega društva za Brda v Gorici", kateri bode dne 26. decembra 1899. v Medani ob 3. uri popoldne s sledenjem dnevnim redom: 1. Poročilo ravnateljstva; 2. Pretresovanje račnov 3. upravne dobe; 3. Premembra društvenih pravil; 4. Morebitni predlogi in nasveti. Ravnateljstvo.

Redni občeni zbor društva: Naša Straža za leto 1899 se bo vršil dne 30. decembra t. l. ob 11. uri v Trstu v "Slavjanski čitalnici". Ker je društvo za obmejne Slovence velike važnosti, je pričakovati obilne udeležbe.

Zahvala.

Klanjajoč se božji previdnosti, ki je poklicala mojega očeta

Franceta Rojca,
kovača v Sovodnjah,

v boljše življenje, zahvaljujem se tem potom vsem njegovim znancem in prijateljem iz Sovodenj in okolice, ki so se vdeležili njegovega pogreba. Zlasti se pa zahvaljujem blagor. g. dr. Aleksiju Rojcu, za skrb in trud, da je ranjeka uži po pred trikrat rešil gotove smrti; slavnim članom "ljudske opekarne" v Biljah, ki so se polnoštevilno udeležili pogreba in slavnemu županstvu iz Bilj, ki je predragemu ranjemu skazalo zadnjo čast.

Predragega ranjega priporočam v pobožno molitev!

V Biljah dne 12. decembra 1899

Ivan Rojec, kurat.
sin.

C. kr. privil. kroji
vsakatemu zazumljivikrojiti obleke vsake mode. Dobivajo se

v moji zalogi: Cingul, mašne kupe, zvrtnice za čestito dohovščino

M. POVERAJ

trgovca na Travniku št. 22. I. Nads.

Bogata zaloga vsake vrste blaga, gotovih oblek, perila in vseh spadajočih priprav za obleke vsakega stanu.

Novo blago došlo za spomladansko in letno sezono iz avstrijskih in angleških tovarn. Dobivajo se novi patentirani hlačniki na pasih; ni treba več gumbov; te hlačni ki so jako pripravni.

Sprejemajo se naročila za izdelovanje oblek, tudi za dame fineje vrste po vsakateri zahtevajni modi.

Kdor kupi pri meni blago, mu je prostoto dati dela i. kjer hoče, ker pri meni je delo nekaj draže, ker se šiva večinoma z rokami. Blago in izdelane obleke so tako po ceni, da cene ne mogoce zahtevati. Obleke za dečke od 3 do 10 let stanejo 1 gld. 50 kr.

Bolj natanko izveš v Gorici ulica Rabatta št. 16.

Anton Pečenko

Vrtača ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporočen

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ugarske monarhije v sodih od 56 itrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne Postrežba poštena.

Anton Obidič,

čevljar
v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,
priporoča se

za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro
Priporoča dalje tudi svojo zalogu.

**2 divja, 6 — 8 let stara
kostanja sta za prodati.**

**Več izve se pri uprav-
ništvu tega lista.**

Poslano.

Jemljemo si čast, naznaniti če, sobatom, da naš pooblaščenec prečastni gosp. Dijoniz Guzmics ravnokar potuje po južnih kronovinah, da prečast, gg. duhovnike poneti o "društvu za obnemogle katoliške duhovnike v Avstriji" in da jih povabi k pristopu. Prosimo svoje preč. sobrate, da našega pooblaščenca bratovsko sprejmjo mu popolnoma, zaupajo in društu pridno pristopajo.

Vodstvo društva za obnemogle katol. duhovnike v Avstriji na Dunaji, L., Wipplingerstrasse 30

Priporočava svojo prodajalnico jestvin.

V zalogi imava tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski cognac, pristni kranjski brinjevec, domaći tropinovec, fini rum različna vina, gorniščice (Senf) ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopat & Kutin

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v hiši, kjer je "Trgovska-obrtna-zadruga".

VINARSKO IN SADJARSKO DRUŠTVO ZA BRDA

v
G O R I C I .

*Prodaja naravne in pristne briske pridelke
po zmernih cenah.*

Zaloga pristnih briskih vin: burgundeca
rizlinga, modre frankinje
in drugih vin.

DESERTNA VINA

Sedež društva je v Gorici, ulica
Barzellini št. 20.

Dornberški mlin

se odda s 1. dec. v najem. Ima sedem kamenov za turščak in pšenico, enajst stop za obdelovanje ječmena in sedem za črščelo. Vse je v dobrem stanu. Pridruženi so hlevi in stanovanje za mlinarja.

Bolj natanko izveš v Gorici
ulica Rabatta št. 16.

Odkovan fotografski atelier

ANT. JERKIC

v Gorici

na Travniku št. 11.

poddružnica v Trstu na Akvedotu št. 25
priporoča se svojim rojakom v mestu in
na deželi.

Karel Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici

izvršuje naročila vsakovrstnegi peciva, tudi najfinjega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natanko po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljudnejše.

"KROJAŠKA ZADRUGA",

vpisana zadruga z mejeno zavezo

v GORICI,

Gospodska ulica št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas

v naj vecji izberi,

kakor: suknja, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce Jäger itd. itd.

VSE PO NAJNJIŽIH CENAH.

Cene so stalne brez pogajanja.

Občudovanje

vzbujajo naše najizvrstnejše

svicarske, črnojeklene ure,
remont sar, katere je možno na sekunde natanko vrnati. Naše ure izgledajo vedno elegantno, ker je delo najprecnejše, z pozačenim robom, pravo določno, z najnovježimi, po novi fazoni narejenimi kazalci, česar so bile že mnogokrat odlikovane.

Vsa ka ka je zaznamvana z tvrkinjo znamko garancije, je tako trpežna, ter neobhodno potrebna gospodom na deželi, vojakom, uradnikom it. d.

Vsakdo, če ima tudi zlato uro, dene to na stran in rabi našo črno uro.

Cena samo 6 gl. brez vseh drugih troškov.

Ura z poljubno zlato (pravi double) črko (kakor risanka) 7 gld 50 kr. odprta črnojeklena uro za dame po 7 gl. 50 kr. Zlate double verižice za gospode ali dame po 1 gl. 50 kr. - 3 gl. — Razpoljujo se po povzetji.

Pismena znamka 10 kr., za dopisnico 5 kr.

Commandit društvo, Etablissement d'horlogerie, Basel, F. Genf (Švic.).

Zaloga, katere odjemalcu so najvišja aristokracija.

Novoporocenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v gospodski ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gospodska ulica 14, blizu lekarne Gironcolijeve.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spadne, jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovani. Črnojekleni delavnice v ulici Ponte nuovo in via Leon, katere so lepše in ukusnejše izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeštanskih tovarne. Ostalo pohištvo je od prvih mizarških mojstrov.

Sprejema še naročila in izdeluje po izbirni obrisu najceneje in najkrajšem času.

Bogata zaloga podrobna platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijška brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: taletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strome, afriške trave z zimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi preskrbijo se po izbirni cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.